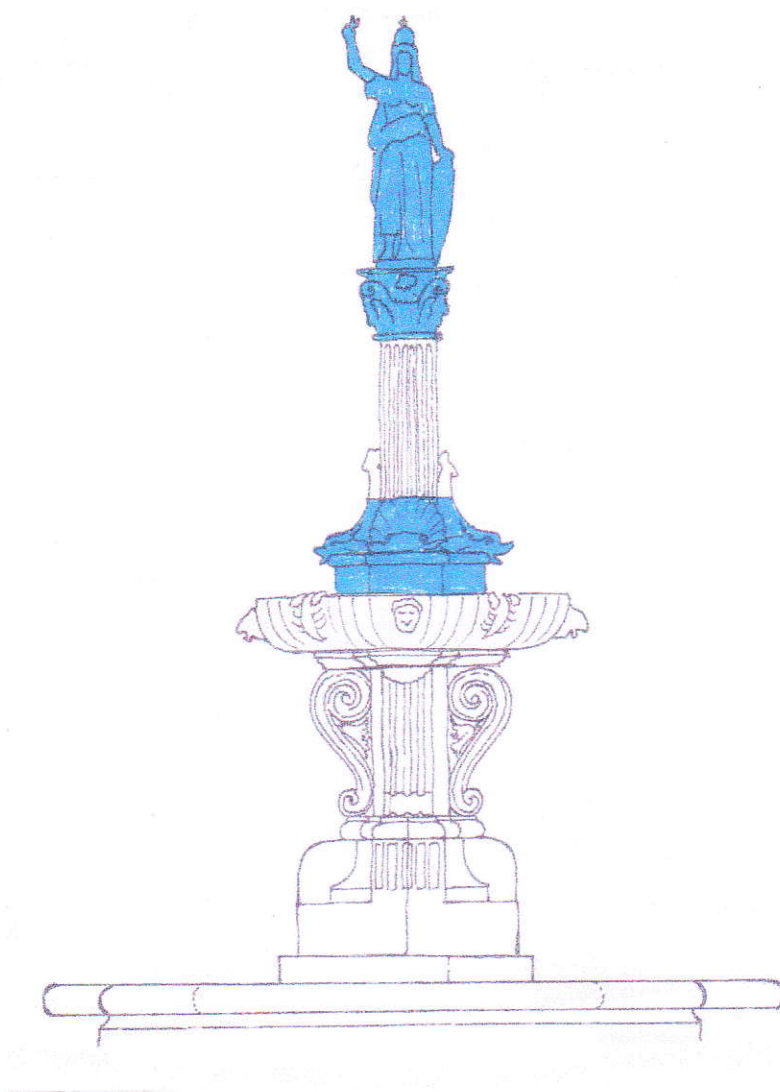

RESTAURÁTORSKÁ ZPRÁVA

KAMENNÉ ČÁSTI FONTÁNY V HORNÍM MARŠOVĚ

**SOCHA ALEGORIE VÍTĚZSTVÍ, HLAVICE
SLOUPU, PODSTAVEC SLOUPU SE SOCHAŘSKOU
VÝZDOBOU**

2012

1. DATA PAMÁTKY	str.2
2. ÚDAJE O AKCI	str.2 – 3
3. POPIS PAMÁTKY	str.2
4. POPIS STAVU PAMÁTKY PŘED RESTAUROVÁNÍM	str.3
5. RESTAURÁTORSKÝ PRŮZKUM	str.3
6. RESTAURÁTORSKÝ ZÁMĚR	str.4
7. RESTAURÁTORSKÝ PROCES	str.4 – 5
8. TECHNOLOGICKÁ ZPRÁVA	str.5
9. DOPORUČENÍ UŽIVATELI	str.5
10. GRAFICKÁ DOKUMENTACE	str.6 – 7
11. LABORATORNÍ PRŮZKUM	str.8
12. FOTODOKUMENTACE	str.9 – 78

1. DATA PAMÁTKY

Dílo:	kamenné části fontány: socha alegorie vítězství, hlavice sloupu, podstavec sloupu se dvěma delfinky
Místo:	před budovou Obecního úřadu v Horním Maršově
Autor:	Sochařsko – kamenická škola v Hořicích v Podkrkonoší
Datace:	1906
Materiál:	jemnozrnný hořický pískovec
Rozměry:	celková výška fontány – 750 cm výška sochy – 180 cm výška hlavice sloupu – 47 cm výška podstavce sloupu – 70 cm

2. ÚDAJE O AKCI

Vlastník:	Obec Horní Maršov
Termín započetí a ukončení akce:	červen – prosinec 2012
Restaurování provedl:	Daniel Talavera akad.soch.a rest.
Odborná spolupráce (laboratoř):	Ing. Lenka Zamrazilová AVU Praha Mgr. Ing. Ondřej Šimek
Fotodokumentace:	Daniel Talavera akad.soch.a rest.

3. POPIS PAMÁTKY

Uprostřed kruhové nádrže s oblou obrubou v půdorysném tvaru kružby čtyřlístku, monumentální fontána, tvořena mísou se čtyřmi chrliči ve tvaru lvích hlav, na podstavci složeném ze čtyřboké podnože a čtyř velkých volut. V ose kruhové mísy na podstavci, kanelovaný válcový sloup s hlavicí, se dvěma delfinky a dvěma mušlemi při patě. Na vrcholu sloupu stojí socha alegorie Vítězství.

Socha alegorie Vítězství

Jedná se o stojící ženskou figuru v kontrapostu. Je oděna v brnění a suknici, na hlavě má knížecí korunu. V pravé zdvižené ruce drží vavřínový věnec, levou rukou přidržuje štít zdobený erbem Maršova. Na vrcholu knížecí koruny je vsazený malý olověný křížek.

Hlavice sloupu

Bohatě zdobená čtyřboká korintská hlavice.

Podstavec sloupu

Na protilehlých stranách čtyřbokého podstavce je dvojce mušlí a delfínků, z jejichž otevřených tlam vytéká proud vody do horní nádrže fontány. Součástí podstavce je spodní část kanelovaného sloupu. Podstavec je sestaven ze dvou dílů.

4. POPIS STAVU PAMÁTKY PŘED RESTAUROVÁNÍM

Povrch kamenné památky je znečištěn atmosférickými nečistotami. Na plochách vystavených výraznějšímu působení povětrnosti se nachází nálety nižších rostlin - mečů, lišejníků a řas. Místy se objevují výrazné krusty a depozity nerozpustných síranových solí, omezující paropropustnost kamene. Zde dochází k degradaci kamene a následnému značnému úbytku povrchové modelace.

Socha alegorie Vítězství.

Vlivem hloubkové koroze kamene došlo k značnému úbytku modelace v obličejové části sochy a ve spodních partiích drapérie suknice, pláště a na pravé noze. Měděný vavřínový věnec, vsazený do pravé ruky, se dochoval pouze ve fragmentu.

Hlavice sloupu.

Zde došlo k značnému úbytku drobné povrchové modelace z důvodu tvorby neprodyšné krusty, která se vyskytuje převážně ve srážkových stínech.

Podstavec sloupu se sochařskou výzdobou.

Povrch kamene byl porostlý silnou vrstvou mikrovegetace, která způsobila povrchovou degradaci kamenného materiálu. Povrchová degradace spodní části podstavce byla způsobena vyšší koncentrací vodorozpustných solí, jejichž přítomnost byla potvrzena laboratorním průzkumem odebraného vzorku. V minulosti došlo k odlomení tlamy levého delfínka.

5. RESTAURÁTORSKÝ PRŮZKUM

Laboratorní průzkum

Byly odebrány vzorky kamene k určení přítomnosti a koncentrace solí. Byl zjištěn zvýšený obsah síranových solí a nízký obsah dusičnanových solí ve spodní části podstavce sloupu.

Statika fontány

Bylo zjištěno statické narušení fontány v místě styčné plochy kanelovaného dřívku a podstavce sloupu. Spodní část dřívku je zde zeslabena značnou hloubkovou korozi kamenného materiálu. Z tohoto důvodu bylo rozhodnuto fontánu demontovat po úroveň horní přepadové nádrže. Při postupné demontáži byla zjištěna absence spojovacích čepů mezi jednotlivými díly.

Byly provedeny zkoušky čištění mikrovegetace, povrchových nečistot a odstranění neprodyšných krut. S technologem byl konzultován způsob konsolidace kamene.

6. RESTAURÁTORSKÝ ZÁMĚR

Jednotlivé díly fontány budou postupně demontovány po úroveň horní přepadové nádrže a převezeny do dílny restaurátora. Bude provedeno:

- povrchové čištění kamene, odstranění černých neprodyšných krust
- konsolidace narušeného kamene
- dotmelení chybějící modelace umělým kamene, míra doplnění bude konzultována se zástupcem NPÚ
- lokální, opticky scelující barevná retuš
- rekonstrukce zaniklého vavřínového věnce, restaurování olověného křížku z knížecí koruny sochy alegorie Vítězství
- případná závěrečná hydrofobizace povrchu kamene

Po zrestaurování fontány, v roce 2013 budou demontované části zpětně osazeny na původní místo.

7. RESTAURÁTORSKÝ PROCES

I. etapa čištění

Povrch kamene byl zbaven porostu mikrovegetace a očištěn od atmosférických nečistot. Neprodyšná křusta byla postupně mechanicky odstraňována. Narušený kamenný materiál byl předem lokálně konsolidován, aby se předešlo jeho možným ztrátám. Na místech, kde byla zjištěna vyšší koncentrace vodorozpuštěných solí, byly opakovaně provedeny odsolovací zábaly.

II. etapa konsolidace

Zkorodovaný kámen byl konsolidován organokřemičitým zpevňovačem kamene.

III. etapa doplnění modelace

Chybějící modelace byla doplněna umělým kamenem na bázi minerálního pojiva. Vzhledem k značným ztrátám hmoty kamenného materiálu, především v drapérii suknice a pláště u sochy alegorie Vítězství a drobné modelaci rostlinného motivu hlavice, bylo tmelení provedeno jen v nejnutnější přípustné míře. Záměrem bylo navrátit památce její ucelený charakter modelace – obnovení architektonického řádu, linií a profilací, rehabilitace autorského tvarosloví. Míra doplnění byla průběžně konzultována se zástupcem NPÚ. Odlomená část tlamy delfinka na levé straně podstavce sloupu byla vysekána do jemnozrnného hořického pískovce a přisazena k soše na čepy z nerezové oceli.

IV. etapa barevných retuší

Nově doplněné tmely byly lokálně retušovány imitativní barevnou opticky scelující retuší.

Rekonstrukce vavřínového věnce

Pro upřesnění tvaru a velikosti věnce byl nejprve zhotoven model. K dispozici byla dobová fotografie od pana Pavla Klimeše, která zachycuje celkový pohled na kašnu, včetně

původního věnce. Podle modelu a dochovaných fragmentů byla uměleckým kovářem zhotovena měděná rekonstrukce vavřínového věnce.

Restaurování křížku z knížecí koruny

Povrch olověného křížku byl očištěn a natřen ochranným lakem před oxidací. Na křížku se nedochovala původní povrchová úprava, pouze nepatrné fragmenty základního suříkového nátěru.

8. TECHNOLOGICKÁ ZPRÁVA

I. etapa čištění, odsolování

tlaková voda, biocidní prostředek Porosan (AQUA Bárta, Praha), čistící pasta Fassadenreiniger-Paste (Remmers CZ), destilovaná voda, čistá buničina

II. etapa – konsolidace kamene

organokřemičitý zpevňovač kamene Porosil Z (AQUA Bárta, Praha)

III. etapa – tmelení, doplnění chybějících částí

minerální směs na opravu kamene PETRA C (AQUA Bárta, Praha), práškové oxidické pigmenty (Bayer), armatura z nerezové oceli, epoxidové lepidlo AKEPOX 5010, jemnozrnný hořický pískovec

IV. etapa – barevná retuš

práškové oxidické pigmenty (Bayer), akrylátová pryskyřice Paraloid B72 (Imesta), technický líh

rekonstrukce vavřínového věnce

měděný plech, cín

9. DOPORUČENÍ UŽIVATELI

Kontrola stavu zrestaurované památky bude provedena po roce od předání v souvislosti se zárukou. Dále budou kontroly prováděny restaurátorem v intervalech dvou až tří let.

19.12.2012

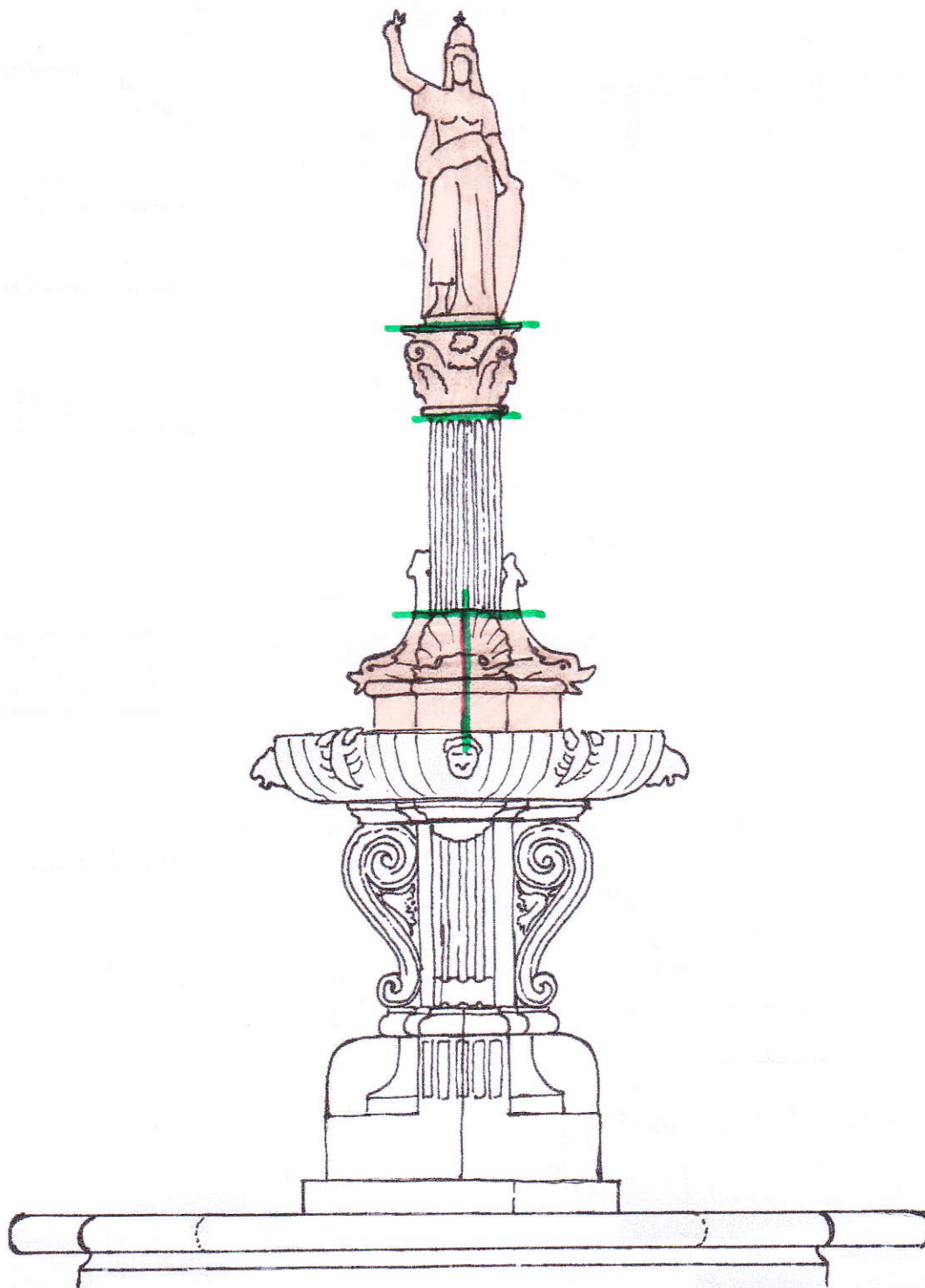

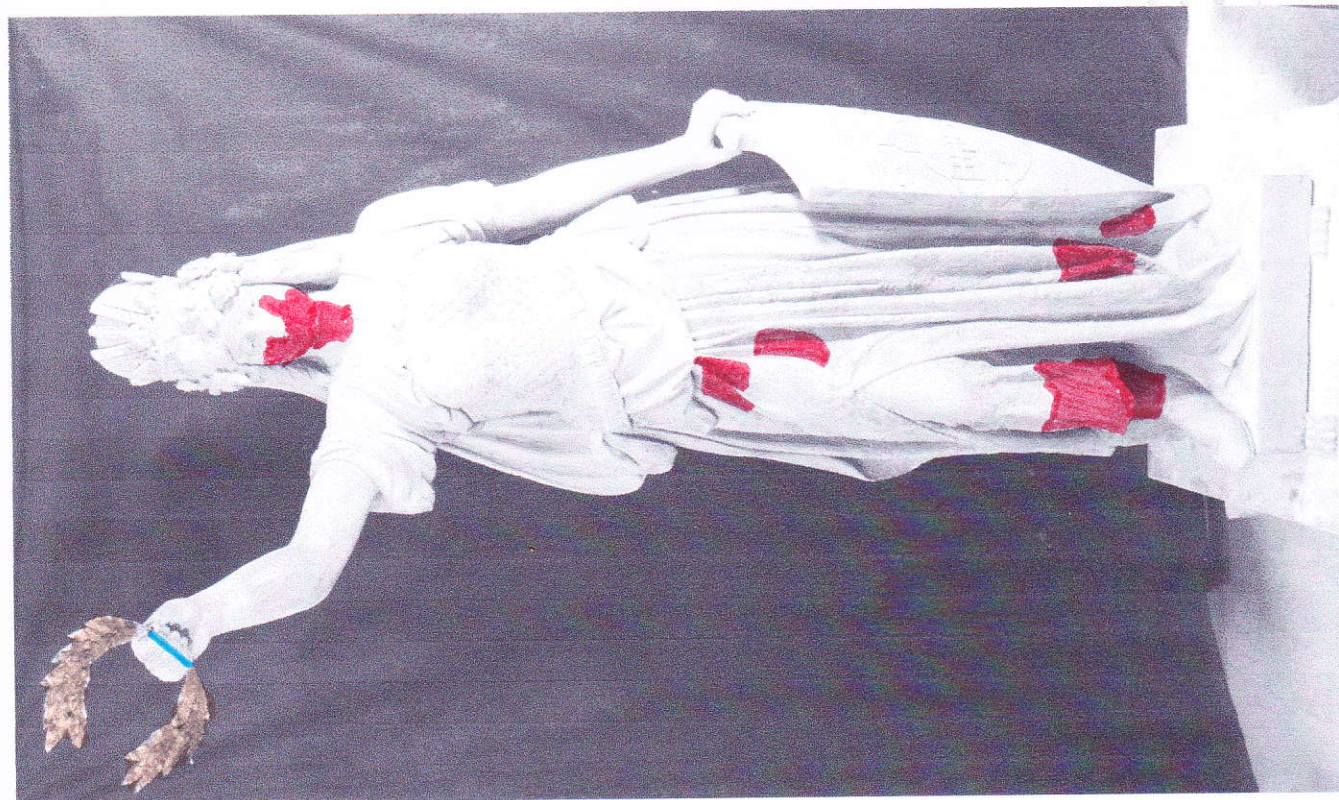
Daniel Talavera

Mgr. DANIEL TALAVERA
AKADEMICKÝ SOCHAŘ A RESTAURÁTOR
POD LIHOVAREM 2232/2 BENEŠOV 256 01
TEL.: 603 234 718
IČO: 12518743

10. GRAFICKÁ DOKUMENTACE

Restaurované části fontány s vyznačeným spárořezem

Větší tmely z umělého kamene

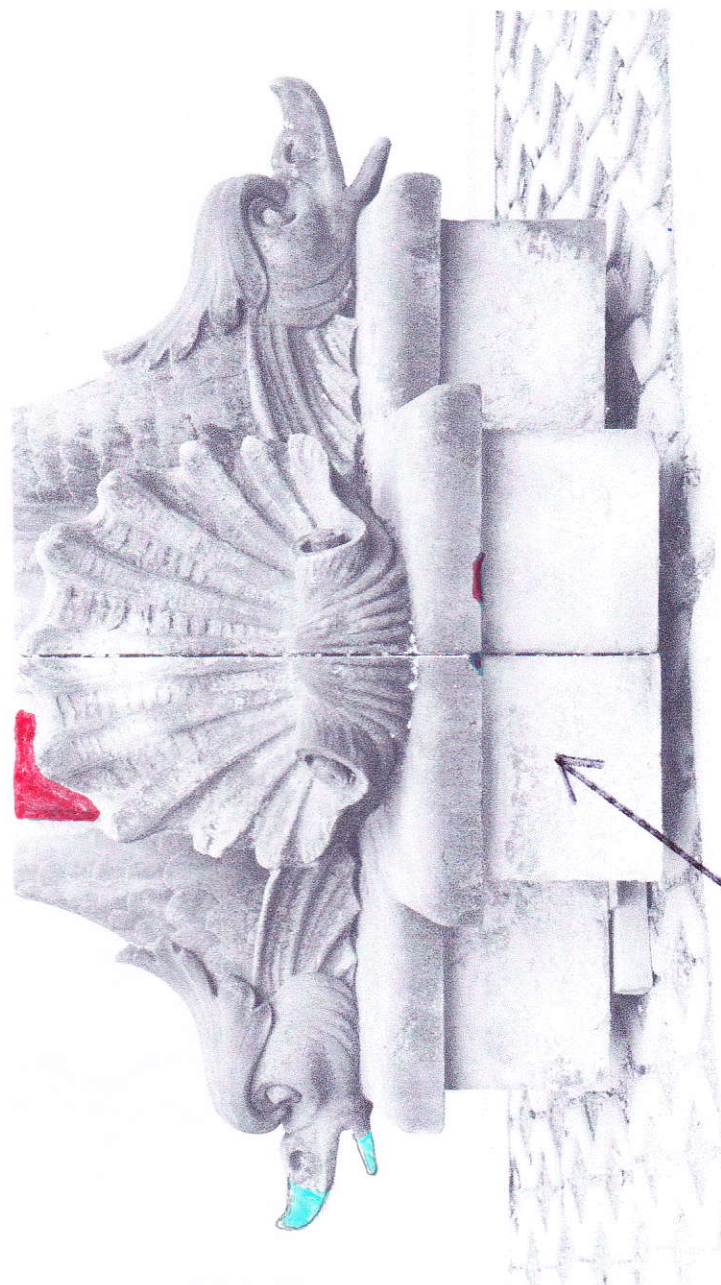
Doplňky z přírodního kamene

Zajištění prasklin v kameni

Rekonstrukce vavřínového věnce

Místo odběru vzorku pro stanovení obsahu vodorozpustných solí

Laboratorní průzkum

Restaurátor: Mgr. Daniel Talavera, akad. soch. a rest.

Název: Fontána se sochou Vítězství

Technika: hořický pískovec

Datace: 1906

Místo: Horní Maršov

Číslo zprávy: S 1260

Průzkum provedla v Laboratoři restaurátorské školy AVU v Praze Ing. Lenka Zamrazilová.

Průzkum obsahuje 1 stranu textu.

Vzorek č. 1: Stanovení obsahu vodorozpustných solí (stanovení provedla L. Zamrazilová)

Vzorek byl analyzován v Laboratoři restaurátorské školy AVU na obsah aniontů Cl^- , $(\text{NO}_3)^-$, $(\text{SO}_4)^{2-}$. Odebraný vzorek byl sušen 12 hodin při teplotě 110°C , poté byl z něho odvážen cca 1 gram s přesností na tři desetinná místa a v lékovce přelit 10 ml destilované vody. Takto upravený vzorek byl druhý den kvantitativně převeden do 25 ml odměrné baňky. Výluh byl analyzován pomocí mikrokvantitativních sad firmy MERCK - Nitrat-Test, Chlorid-Test a Sulfat-test.

Vyhodnocení obsahu vodorozpustných solí (v hmotnostních % ve vzorku)

Vzorek	Místo odběru	Cl^- (hm %)	NO_3^- (hm %)	$(\text{SO}_4)^{2-}$ (hm %)
1	Fontána se sochou vítězství	0	0,06	0,96

Na základě stanovení obsahu vodorozpustných solí lze konstatovat, že odebraný vzorek č. 1 má zvýšený obsah síranových solí a nízký obsah dusičnanových solí a je tedy vhodné provést v daném místě odsolení. Materiál nevykazuje přítomnost chloridových solí.

Vysvětlivky barevného rozlišení obsahu solí v hmotnostních % ve vzorku (dle normy ČSN P 730610-2000)

hodnota barevné rozlišení	stupeň zasolení	Cl^- (hm %)	NO_3^- (hm %)	$(\text{SO}_4)^{2-}$ (hm %)
X,XX	nízký	pod 0,075	pod 0,1	pod 0,5
X,XX	zvýšený obsah solí	0,075-0,2	0,1-0,25	0,5-2,0
X,XX	vysoký obsah solí	0,2-0,5	0,25-0,5	2,0-5,0
X,XX	velmi vysoký obsah solí	nad 0,5	nad 0,5	nad 5,0

12. FOTODOKUMENTACE

Počet : 68 ks fotografií

Formát: 13 x 18 cm

Fotografováno na digitální fotoaparát Nikon D 80

Stav před demontáží.

Stav před demontáží.
Detail kotvení pravé přisazené ruky.

Stav před demontáží.

Podstavec sloupu se sochařskou výzdobou. Hlubková koroze kamene v místě styčné spáry sloupu a podstavce.

Stav před restaurováním (po demontáži a převozu do dílny).
Socha alegorie Vítězství.

Stav před restaurováním.
Socha alegorie Vítězství.

Stav před restaurováním.
Socha alegorie Vítězství.

Stav před restaurováním.

Socha alegorie Vítězství.

Detail hlavy. Povrch kamene porostlý mikrovegetací.

Stav před restaurováním.
Socha alegorie Vítězství.
Detail obličeje. Hlubková koroze kamene.

Stav před restaurováním.

Socha alegorie Vítězství.

Detail draperie suknice a pláště. Hlubková koroze kamene.

Stav před restaurováním.

Socha alegorie Vítězství.

Detail drapérie suknice a pravé nohy. Hlubková koroze kamene.

Stav před restaurováním.

Socha alegorie Vítězství.

Detail vysekané kapsy pro vsazení pravé ruky. V horní části měděná jistící kotva, zalitá do pryskyřice. Při demontáži ruky bylo nutné kotvu přerýznout.

Stav před restaurováním.

Socha alegorie Vítězství.

Demontovaná pravá ruka s dochovaným fragmentem měděného věnce.

Stav před restaurováním.

Socha alegorie Vítězství.

Demontovaná pravá ruka s dochovaným fragmentem měděného věnce.

Stav před restaurováním.

Socha alegorie Vítězství.

Demontovaná pravá ruka s dochovaným fragmentem měděného věnce.

Prasklina v místě vsazení věnce.

Stav před restaurováním.
Hlavice sloupu.

Stav před restaurováním.
Hlavice sloupu.

Stav před restaurováním.
Hlavice sloupu.

Stav před restaurováním.
Hlavice sloupu.

Stav před restaurováním.

Hlavice sloupu.

Detail hloubkové koroze kamene. Zánik sochařské modelace.

Stav před restaurováním.

Hlavice sloupu.

Výskyt černých síranových krust ve srážkových stínech.

Stav před restaurováním.
Podstavec sloupu se sochařskou výzdobou.

Stav před restaurováním.
Podstavec sloupu se sochařskou výzdobou.

Stav před restaurováním.
Podstavec sloupu se sochařskou výzdobou.

Stav před restaurováním.

Podstavec sloupu se sochařskou výzdobou.
Detail levého delfínka. Odlomená část tlamy.

Průběh restaurování.

Podstavec sloupu se sochařskou výzdobou.
Zkouška odstraňování silné vrstvy mikrovegetace.

Průběh restaurování.

Socha alegorie Vítězství.

Zkouška odstraňování povrchových nečistot a porostu mikrovegetace.

Průběh restaurování.

Podstavec sloupu se sochařskou výzdobou.

Detail mušle. Průběh odstraňování povrchových nečistot a porostu mikrovegetace.

Průběh restaurování.

Podstavec sloupu se sochařskou výzdobou.
Provádění odsolovacích zábalů.

Průběh restaurování.

Socha alegorie Vítězství.

Stav po povrchovém čištění a konsolidaci kamene.

Průběh restaurování.

Socha alegorie Vítězství.

Stav po povrchovém čištění a konsolidaci kamene.

Průběh restaurování.
Socha alegorie Vítězství.
Stav po povrchovém čištění a konsolidaci kamene.

Průběh restaurování.

Socha alegorie Vítězství.

Stav po povrchovém čištění a konsolidaci kamene.

Průběh restaurování.

Socha alegorie Vítězství.

Stav po povrchovém čištění a konsolidaci kamene.

Detail hlavy.

Průběh restaurování.

Socha alegorie Vítězství.

Stav po povrchovém čištění a konsolidaci kamene.

Detail draperie suknice a pláště.

Průběh restaurování.

Socha alegorie Vítězství.

Stav po povrchovém čištění a konsolidaci kamene.

Detail pláště – zadní strana sochy.

Průběh restaurování.

Hlavice sloupu.

Stav po povrchovém čištění a konsolidaci kamene.

Průběh restaurování.

Hlavice sloupu.

Stav po povrchovém čištění a konsolidaci kamene.

Průběh restaurování.

Hlavice sloupu.

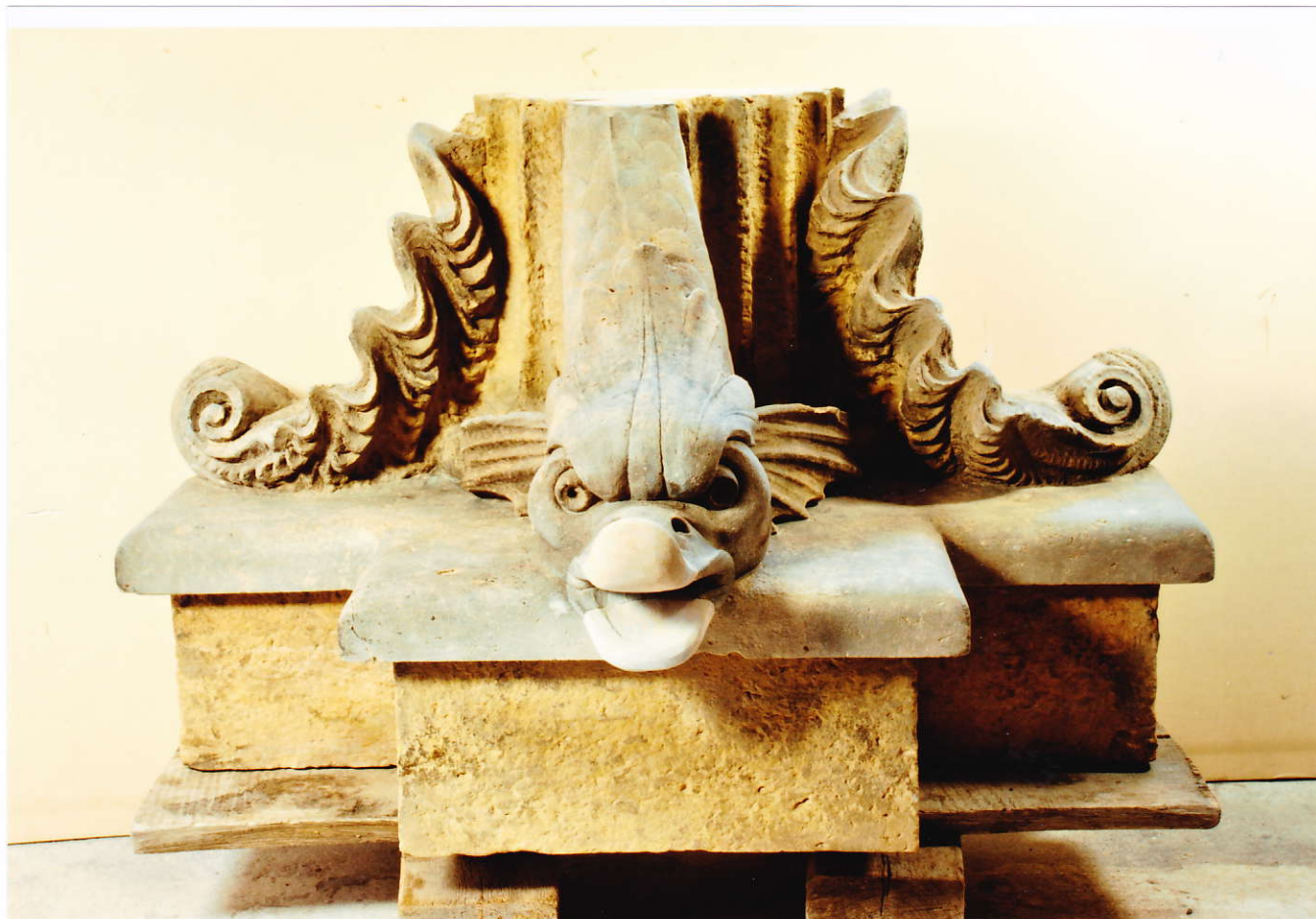
Stav po povrchovém čištění a konsolidaci kamene.

Průběh restaurování.

Hlavice sloupu.

Stav po povrchovém čištění a konsolidaci kamene.

Průběh restaurování.

Podstavec sloupu se sochařskou výzdobou – levý díl.
Stav po povrchovém čištění a konsolidaci kamene.

Průběh restaurování.

Podstavec sloupu se sochařskou výzdobou – pravý díl.
Stav po povrchovém čištění a konsolidaci kamene.

Průběh restaurování.

Socha alegorie Vítězství.

Stav po částečném doplnění chybějící modelace umělým kamenem.

Průběh restaurování.

Socha alegorie Vítězství.

Stav po částečném doplnění chybějící modelace umělým kamenem.

Průběh restaurování.

Socha alegorie Vítězství.

Detail draperie suknice a pláště.

Stav po částečném doplnění chybějící modelace umělým kamenem.

Průběh restaurování.

Socha alegorie Vítězství.

Detail pravé ruky s vavřínovým věncem.

Průběh zpětného připevnění odlomených částí prstů, zajištění čepy z nerezové oceli.

Průběh restaurování.

Hlavice sloupu.

Stav po částečném doplnění chybějící modelace umělým kamenem.

Průběh restaurování.

Hlavice sloupu.

Stav po částečném doplnění chybějící modelace umělým kamenem.

Průběh restaurování.

Podstavec sloupu se sochařskou výzdobou – levý díl.
Průběh rekonstrukce odlomené tlamy do přírodního kamene, jemnozrnného
hořického pískovce.

Průběh restaurování.

Podstavec sloupu se sochařskou výzdobou – pravý díl.
Stav po plastické retuši poškozené modelace umělým kamenem.

Průběh restaurování.

Socha alegorie Vítězství.

Zhotovení modelu pro rekonstrukci zaniklého vavřínového věnce.

Průběh restaurování.

Socha alegorie Vítězství.

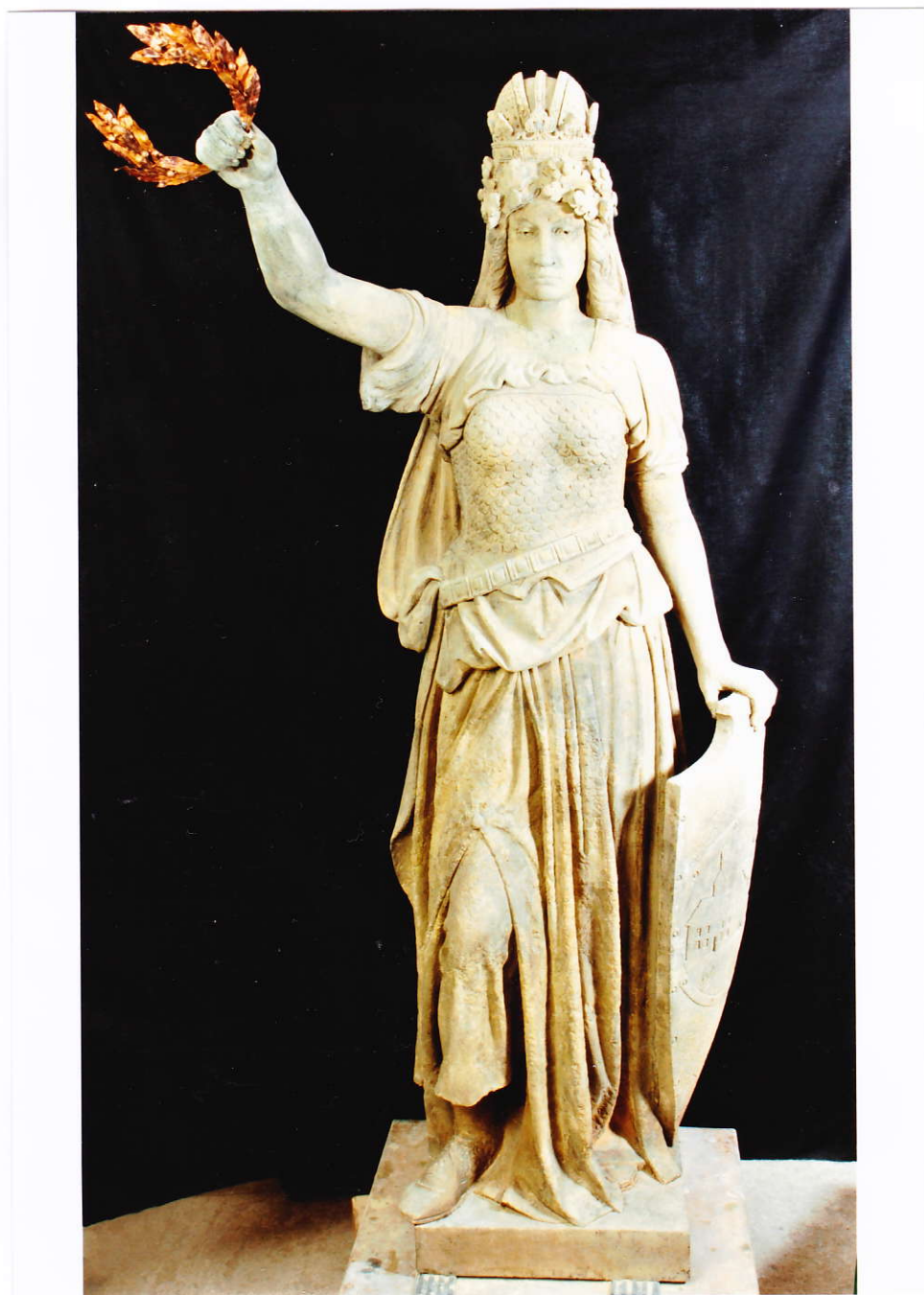
Průběh výroby nového vavřínového věnce z měděného plechu.

Průběh restaurování.

Socha alegorie Vítězství.

Zhotovená rekonstrukce vavřínového věnce z měděného plechu.

Stav po restaurování.
Socha alegorie Vítězství.

Stav po restaurování.
Socha alegorie Vítězství.

Stav po restaurování.
Socha alegorie Vítězství.

Stav po restaurování.
Socha alegorie Vítězství.

Stav po restaurování.
Socha alegorie Vítězství.
Detail hlavy.

Stav po restaurování.
Socha alegorie Vítězství.

Stav po restaurování.
Socha alegorie Vítězství.

Stav po restaurování.
Socha alegorie Vítězství.

Stav po restaurování.
Hlavice sloupu.

Stav po restaurování.
Hlavice sloupu.

Stav po restaurování.
Hlavice sloupu.

Stav po restaurování.
Hlavice sloupu.

Stav po restaurování.
Podstavec sloupu se sochařskou výzdobou – pravý díl.

Stav po restaurování.
Podstavec sloupu se sochařskou výzdobou – levý díl.

Stav po restaurování.

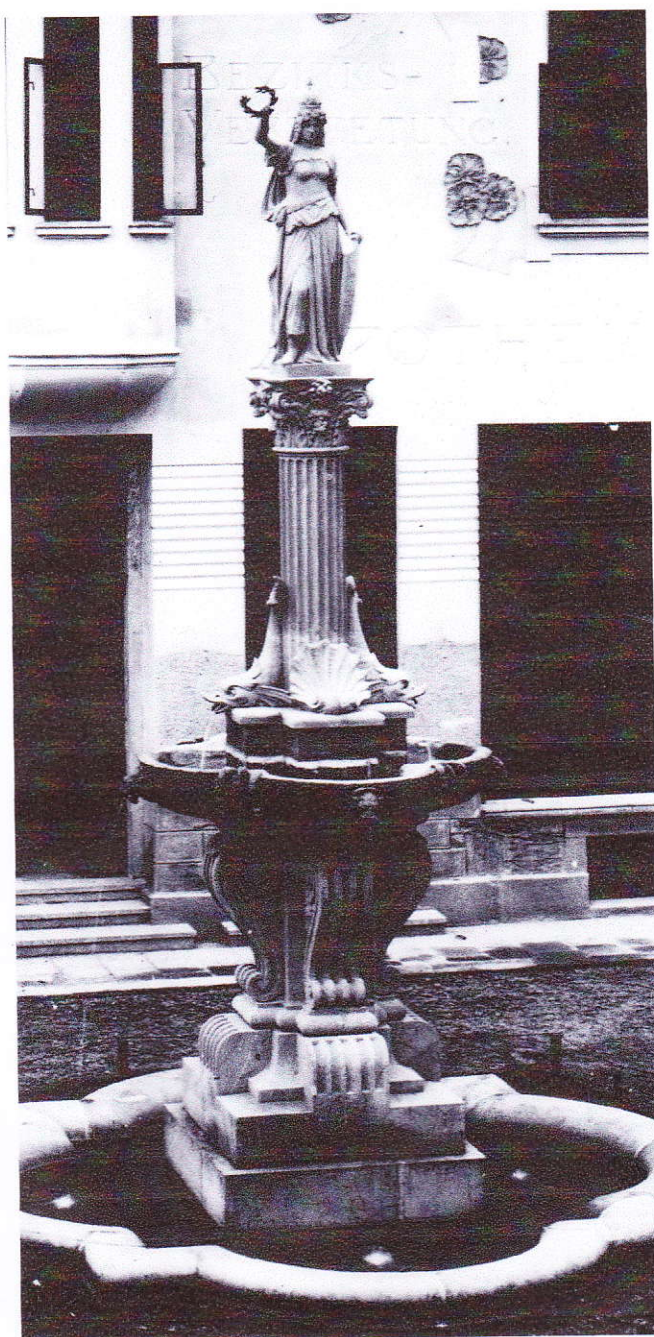
Podstavec sloupu se sochařskou výzdobou – levý díl.

Detail plastické retuše poškozených kanelur.

Stav po restaurování.

Podstavec sloupu se sochařskou výzdobou – levý díl.
Detail rekonstruované tlamy delfínka z přírodního kamene – hořického
jemnozrnného pískovce.

Historická fotografie, která byla pořízena krátce po vzniku kašny v roce 1906